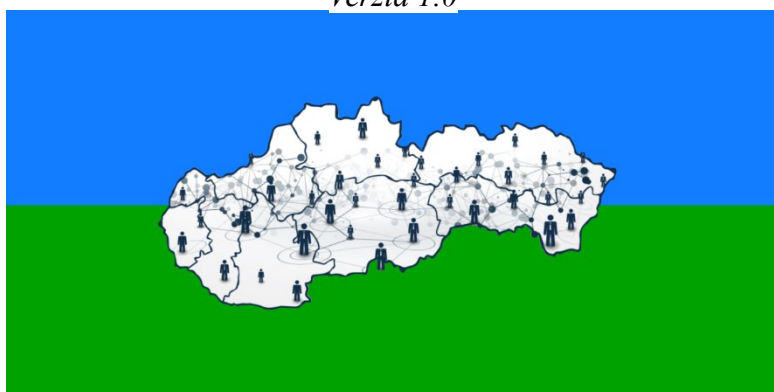

Rozvojový plán obce Skrabské 2024-2030

v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného európskym sociálnym fondom+

Verzia 1.0

OBSAH

ÚVOD	3
1 CHARAKTERISTIKA OBCE	4
1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje	4
1.2 História obce.....	5
1.3 Prírodné pomery	6
1.4 Kvalita životného prostredia	6
1.5 Ochrana ovzdušia	6
1.6 Odpadové hospodárstvo	7
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie národnosť)	7
1.8 Služby.....	9
1.9 Zamestnanosť obyvateľov obce	9
2 ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY RPO PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FOKUSOVÝCH SKUPÍN	10
3 ANALYTICKÁ ČASŤ	13
3.1 Analýza súčasného stavu	13
3.2 Swot analýza.....	17
4 STRATEGICKÁ ČASŤ – VÍZIA, CIELE A PRIORITY	23
4.1 Vízia obce Skrabské v roku 2030	23
4.2. Ciele obce Skrabské	24
5 PROGRAMOVÁ ČASŤ – OPATRENIA A PLÁNOVANÉ PROJEKTY	26
5.1 Prierezové opatrenia	26
5.2 Plánované projekty	28
6 REALIZAČNÁ ČASŤ	30
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO.....	30
6.2. Finančný plán	32
7 MONITOROVANIE A HODNOTENIE	34
ZÁVER	35
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	36
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	38
PRÍLOHY	39

ÚVOD

Rozvojový plán obce Skrabské na obdobie 2024-2030 je základným koncepčným dokumentom, prostredníctvom ktorého obec plánuje realizáciu tzv. tvrdých projektov. Rozvojový plán rešpektuje zmapované potreby občanov žijúcich v obci Skrabské, obsahuje analýzu slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození. Je definovaná i vízia – cieľ, ktorý by mal byť výsledkom snaženia a plnenia stanovených čiastkových úloh a opatrení. Tieto sú definované v súlade s najnovšími poznatkami riešenia problémov obyvateľov obce.

Obec Skrabské aktívne pracuje na zlepšení všetkých oblastí života. Od 01.10.2023 sa v obci začal realizovať Národný projekt Rozvojové tímy I. (ďalej NP RT I). Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých aktivít v oblasti vzdelania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými aktivitami, zameranými na nevyhnutné infraštruktúrne opatrenia a investície potrebné na zlepšenie života občanov v obci (napr. kanalizácia, vybudovanie čističky odpadových vôd, (ďalej ČOV), odstránenie čiernych skládok, úprava terénu v miestnej osade, legalizácia stavieb a rekonštrukcia miestnych komunikácií. Rozvojový tím tvoria členovia, ktorí boli na základe svojich schopností vybraní na tieto pozície: Rozvojový pracovník plánovania, Sociálny pracovník, Rozvojový pracovník pre mládež, Rozvojový pracovník pre bývanie, Rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, Nenementorka, Nene, Asistent pre bývanie a dlhové poradenstvo, Asistent Centra rozvojového tímu.

Plán rozvoja obce by sa mal stať dokumentom, ktorý bude reagovať na aktuálnu situáciu v obci. RT sa podieľa na spracovaní tohto dokumentu a zameriava sa na tieto oblasti: vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť a protirómsky rasizmus, ktoré sme ako RT mapovali v prvotnej fáze projektu. RPO zabezpečí prosperitu a udržateľný rozvoj obce a zameriava sa na poznanie situácie a na konkrétne potreby obyvateľov obce. RPO koncepčne a systémovo analyzuje súčasnosť a určuje budúcnosť rozvoja spolu s plánovanými investičnými projektami a finančným plánom na ich zabezpečenie. Prostredníctvom týchto dokumentov veríme, že prispejeme k zlepšeniu života občanov v obci Skrabské. (Spracovala: Mgr. Mária Švecová, Mgr. Katarína Husivargová).

1 CHARAKTERISTIKA OBCE

V tejto kapitole sa budeme venovať charakteristike obce. Popíšeme základné údaje obce, zameráme sa na históriu obce, subjekty sídliace v obci. Cieľom tejto kapitoly je zamerať sa aj na prírodné pomery, kvalitu životného prostredia, ochranu ovzdušia a odpadové hospodárstvo. V neposlednom rade sa budeme venovať demografickej štruktúre obyvateľstva a službám, ktoré sú v obci rozšírené. Prostredníctvom tejto kapitoly sa budeme snažiť opísať život v obci.

1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje

Cieľom tejto podkapitoly je poukázať na základné údaje obce, zamerať sa na prezentáciu obce. Obec Skrabské nemá územný plán obce. Prvá písomná zmienka o obci je zaznamenaná z roku 1321. Obec Skrabské sa nachádza v Prešovskom kraji a leží v okrese Vranov nad Topľou v regióne Zemplín. Je to obec s vyše 755 obyvateľmi a rozlohou katastra 11,03 km². Skrabské je starobyľou zemplínskou obcou. Preto je nutné a dôležité poznať aj históriu obce, keďže to má nezastupiteľný význam pri utváraní spoločenského života.

Tabuľka č. 1: Prezentácia obce

Názov:	Rozvojový plán obce Skrabské na roky 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	obec Skrabské
Územný plán obce:	Nie
Prvá písomná zmienka:	1321
Dátum schválenia RPO:	19.06.2024
Dátum platnosti:	30.09.2030
Publikovaný verejne:	20.06.2024
Vypracoval:	Mgr. Mária Švecová a pracovníci RT I.

(Vlastné spracovanie, 2024)

Tabuľka č. 2: Základné údaje obce

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Vranov nad Topľou
Región:	Zemplín
Nadmorská výška stredu obce:	159 m.n.m
Rozloha katastra:	11,03 km ²
Počet obyvateľov:	775
Starosta obce:	Emil Rybnický

(Vlastné spracovanie, 2024)

1.2 História obce

Skrabské sa prvýkrát spomína v listine z 1. mája 1321, ale nepochybne existovala už omnoho skôr. V 14. storočí sa Skrabské spomína ako súčasť hradného panstva Čičava. V 15. storočí sa panstvo Čičava rozdelilo na menšie celky a tak vznikli panstvá Čičava, Vranov nad Topľou a Skrabské. Centrom správy panstva Skrabské bol kaštieľ od 15. storočia sídlila jedna vetva rodiny z Rozhanoviec. V Skrabskom bol mlyn do ktorého chodili mlieť aj sedliaci z okolitých dedín. Po národnostnej stránke bolo Skrabské čisto slovenská obec. Okrem jednotlivcov rusínskeho alebo maďarského pôvodu v nej po celé 18. storočie nebolo iné ako slovenské obyvateľstvo. Cementáreň ako jednu svojho druhu u nás postavil, Jozef Bencúr už čoskoro po príchode do Skrabského v roku 1856. Vyrábala v nej najprv románsky a neskôr aj kvalitný portlandský cement, ktorý bol v roku 1868 na výstave v Pešti vyznamenaný zlatou medailou. Na konci júla v roku 1914 vypukla 1. svetová vojna, ktorá významne zasiahla život obyvateľov obce, mnohí muži museli narukovať, niektorí zahynuli, iní padli do zajatia. Hneď po druhej svetovej vojne vypukla v obci epidémia, bola to epidémia týfusu, ktorá bola rozšírená hlavne medzi rómskymi obyvateľmi. Elektrina v obci bola zavedená v roku 1955. V roku 1959 prišiel do obce prvýkrát autobus. Cesta do obce sa začala budovať v roku 1961, do užívania bola odovzdaná v roku 1962. V tom istom roku bola dokončená aj regulácia potoka. Začiatkom roka 1964 bol sfunkčnený miestny verejný rozhlas. V roku 1961 sa začal nefunkčný liehovar prerábať na kultúrny dom, do užívania bol

odovzdaný 9.5.1962. V tomto kultúrnom dome sídlil miestny národný výbor a teraz tu sídli Obecný úrad. (Kónya, 2002).

1.3 Prírodné pomery

V tejto podkapitole sa budeme venovať prírodným pomerom obce Skrabské. Skrabské leži na styku Nízkych Beskýd a Pozdišovskej pahorkatiny v doline Tople. Nadmorská výška v strede obce je 159 m. n. m. a v chotári 150-534 m. n. m. Mierne členitý povrch odlesneného chotára tvoria vrstvy centrálnokarpatského flyšu, štvrtohorné náplavy, v severnej časti sliene bradlového pásma (ťažené pre cementáreň v Bystrom). (*Program rozvoja obce Skrabské na roky 2017-2026*).

1.4 Kvalita životného prostredia

Kvalita životného prostredia je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti. Svedčí o tom aj prijatie Šiesteho enviromentálneho akčného programu, ktorý tvorí rámec enviromentálnej politiky Európskej únie. Definuje kľúčové dlhodobé ciele v starostlivosti o životné prostredie, pričom za prioritu pokladá riešenie problémov zmeny klímy, ochrany prírody a biodiverzity, životného prostredia pre zdravie a kvalitu života, prírodných zdrojov a odpadov. Povinnosť a potreba napĺňať prijaté ciele vedúce k zlepšovaniu negatívneho stavu životného prostredia, prináležia všetkým stupňom štátnej správy a samosprávy. Obec v uvedenej hierarchii predstavuje najnižší ale základný prvok. Potreba napĺňať stanovené enviromentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie obce, ktorá sa rozprestiera v podhorskom prostredí Slánskych vrchov. (*Program rozvoja obce Skrabské na roky 2017-2026*).

1.5 Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z.z o ochrane ovzdušia a ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o

poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov. Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. (*Program rozvoja obce Skrabské na roky 2017-2026*).

1.6 Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie "Programov odpadového hospodárstva". Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Mimoriadne nepriaznivý je súčasný stav vo využívaní a likvidácii tuhého komunálneho odpadu, s ktorým má problém aj obec. Jednou z ciest ako by mohla obec uvedený problém riešiť je separovaný zber, ktorý v súčasnosti uskutočňuje. Odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje firma Fúra s.r.o.. (*Program rozvoja obce Skrabské na roky 2017-2026*).

1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie národnosť)

Tabuľka č.3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

Muži	Ženy	Spolu
388	387	775

(SODB, 2021)

Obec Skrabské eviduje 775 obyvateľov (2021), pričom väčšinou časť obyvateľstva tvoria muži. Dochádza k postupnému poklesu.

Tabuľka č. 4 Celkový počet obyvateľov

Celkový počet obyvateľov obce		Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
SODB 2011	795	55	14,45%
ARK 2013	796	290	36,4 %
ARK 2019	780	292	37,43 %
SODB 2021	775	16	48,43 %

(SODB 2011,2021, ARK 2013,2019)

Z celkového počtu 775 obyvateľov sa väčšina hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Ku gréckokatolíckej cirkvi sa hlási 74 obyvateľov čo predstavuje druhé najzastúpenejšie náboženské vyznanie v obci. Svoje zastúpenie majú aj obyvatelia bez vyznania a osoby, u ktorých nebolo zistené náboženské vyznanie.

Tabuľka č. 5 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Rímskokatolícka cirkev	631
Gréckokatolícka cirkev	74
Bez náboženského vyznania	39

(SODB, 2021)

V obci je výrazne zastúpené obyvateľstvo so slovenskou národnosťou. 55 osôb sa hlási k rómskej národnosti a len 1 osoba k rusínskej národnosti. Až u 7 obyvateľov nebola zistená národnosť.

Tabuľka č. 6 Obyvateľstvo podľa národnosti

	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	354	378	732
Rómska	31	24	55
Rusínska	1	0	1

Nezistené	2	5	7
Spolu	388	407	795

(SOBD, 2021)

1.8 Služby

V obci je malé zastúpenie drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplyva na finančné možnosti obce, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze (potraviny).

1.9 Zamestnanosť obyvateľov obce

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v podnikoch a službách v susedných obciach, resp. dochádzajú denne za prácou do okresného mesta Vranov nad Topľou. Dominantnú skupinu v obci predstavujú osoby ekonomicky aktívne v počte 360 osôb. V obci sa nachádza veľa závislých osôb s celkovým počtom 251 osôb, z toho najväčšiu skupinu tvoria deti do 16 rokov. Veľkú skupinu predstavujú aj nepracujúci seniori. V obci sa nachádzajú aj osoby na rodičovskej dovolenke. Obec má k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov prostredníctvom údajov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove nad Topľou, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb pracujúcich v zahraničí. (Program rozvoja obce Skrabské 2017-2026, SOBD, 2021).

2 ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY RPO PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FOKUSOVÝCH SKUPÍN

Pri príprave a spracovaní RPO zohrávala kľúčovú úlohu participácia verejnosti. Verejnosť bola do prípravy RPO zapojená prostredníctvom diskusie na 1. komunitnom fóre, ktoré sa konalo 07.12.2023. Pričom sa na KF diskutovalo o potrebách, problémoch a nedostatkoch v obci. Na KF boli pozvaní všetci obyvatelia obce, aby sa mohli aktívne zapojiť do procesu a skvalitnenia života v obci. Konkrétne kroky zapojenia verejnosti boli nasledovné:

1) Pozvanie a účasť: Obyvatelia obce boli pozvaní na 1. KF, ktoré bolo zorganizované za účelom identifikácie hlavných problémov obce. 1.KF sa konalo v obci dňa 07.12.2023. Na toto fórum boli pozvaní všetci obyvatelia obce, aby sa zabezpečilo, že sa do procesu budú môcť zapojiť ľudia z rôznych spoločenských a vekových skupín.

2) Identifikácia problémov: Počas KF obyvatelia diskutovali a identifikovali pálčivé problémy, ktorým obec čelí. Tieto diskusie poskytli cenné informácie o konkrétnych potrebách a záujmoch komunity, čím sa zabezpečilo, že ďalšie kroky budú zamerané na skutočné problémy obyvateľov obce.

Výber hlavných členov fokusových skupín (ďalej FS)

Po KF boli vybraní hlavní členovia FS podľa oblastí záujmu, ktorí sa zapojili do fokusových skupín. Títo ľudia mali v obci zastúpenie podľa rôznych oblastí, čo zabezpečilo široké spektrum názorov a skúseností. Výber účastníkov bol zameraný na zabezpečenie reprezentatívnosti rôznych sektorov a skupín v obci.

Fokusové skupiny

Fokusové skupiny sú efektívnym nástrojom na získavanie hĺbkových informácií a pochopenie názorov, potrieb a postojov rôznych skupín ľudí na konkrétne témy. Cieľom je získať kvalitné údaje, ktoré môžu byť použité na rozhodovanie, plánovanie a zlepšovanie rôznych oblastí, ako napríklad vzdelávanie, bývanie, infraštruktúra a sociálne služby. Organizujú sa vo forme riadených diskusií, ktoré moderuje facilitátor. Výsledkom týchto stretnutí je swot analýza za každú prezentovanú oblasť. Fokusovú skupinu tvorili obyvatelia obce Skrabské, ktorí boli vybraní ako zástupcovia organizácii. Zástupca pre rozvojový tím,

zástupca rodičov, zástupca podnikateľského prostredia, zástupca MRK, zástupca MOaPS, zástupca seniorov, zástupca urbaniátu, zástupca samosprávy, zástupca DHZ, zástupca mládeže, zástupca školy, zástupca MVO boli neoddeliteľnou súčasťou tvorby rozvojového plánu a boli nosnou časťou pri spracovávaní plánu. Dňa 13.03.2024 sa v obci konalo 1. fokusové stretnutie za účelom identifikovania potrieb a problémov v oblasti vzdelávania/protirómskeho rasizmu. Prezentovali sa aj ciele a vízie obce na 6 rokov, ktoré budú spracované aj v tomto strategickom dokumente. 2. fokusové stretnutie bolo konané dňa 20.03.2024, ktorého cieľom bolo identifikovať potreby a nedostatky v oblasti zamestnanosti a protirómskeho rasizmu. Ďalšie fokusové stretnutie bolo realizované dňa 04.04.2024 a témou bolo bývanie/protirómsky rasizmus. Na tomto fokusovom stretnutí sa identifikovali silné a slabé stránky obce, príležitosti a ohrozenia v spomínanej oblasti.

Tvorba SWOT analýzy:

Stretnutia FS sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození v nasledovných oblastiach:

- **Bývanie:** Diskusie sa zameriavali na dostupnosť a kvalitu bývania, problémy s infraštruktúrou a možnosti rozvoja nových bytových jednotiek.
- **Zamestnanie:** Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosti na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí.
- **Vzdelávanie:** Skupiny sa venovali analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, prístupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny a identifikovali sa potreby v oblasti vzdelávacích programov a iniciatív.
- **Protirómsky rasizmus:** Diskutovalo sa o problémoch súvisiacich s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikovali sa spôsoby, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zahrnutí všetci relevantní partneri aktívni v obci. Táto spolupráca zabezpečila, že dokument reflektuje potreby a záujmy širokého spektra spoločenských a ekonomických subjektov.

Zoznam členov fokusovej skupiny

Členovia fokusových skupín zahŕňali zástupcov podľa oblasti záujmov, aby sa dosiahla čo najväčšia diverzita názorov a skúseností. Medzi členov patrili:

Tabuľka. č. 7: Zoznám členov fokusovej skupiny

Poradové číslo	Titul. Meno a Priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1.	Ivan Matta	Zástupca školy, riaditeľ
2.	Bc. Adriana Ličartovská	Zástupca rodičov
3.	Ing. Jozef Ungrady	Zástupca samosprávy
4.	Marcela Tomčíková	Zástupca podnikateľského prostredia
5.	Mária Rusinková	Zástupca DHZ
6.	Mária Dudaščíková	Zástupca MVO
7.	Mgr. Mária Švecoová	Zástupca NP RT I. RPP
8.	Ján Dávid	Zástupca Rómov
9.	Eduard Horvát	Zástupca MOaPS
10.	Miroslav Vavrek	Zástupca poslancov Ocú
11.	Mgr. Mária Dolinska	Zástupca mládeže
12.	PhDr. Slavka Chovancová	Zástupca ÚSVRK
13.	ThLic. Jozef Kohút	Zástupca cirkvi
14.	Anna Čorejová	dôchodca
15.	Jozef Haľko	Zástupca urbariátu

(Vlastné spracovanie, 2024)

Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO je výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity. Týmto spôsobom sa zabezpečila vyššia akceptácia a podpora dokumentu zo strany verejnosti a socioekonomických partnerov.

3 ANALYTICKÁ ČASŤ

Cieľom tejto podkapitoly bolo venovať sa analýze súčasného stavu v obci Skrabské. Analytická časť je výsledkom analýzy dostupných strategických dokumentov, mapovania v obci, štúdiá a analýzy štatistických údajov. V analytickej časti tohto RPO sa zamerame na oblasť zamestnanosti, oblasť vzdelávania a oblasť bývania v obci. Popíšeme ekonomický aktívnych obyvateľov, počet SZČO v obci, počet s.r.o. a zamerame sa aj na počet nezamestnaných v obci. V oblasti vzdelávania sa zameriavame na počet obyvateľov s I. stupňom vzdelávania, s II. stupňom vzdelávania, zameriame sa aj na počet SOŠ s maturitou a bez maturity a na počet vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov.

3.1 Analýza súčasného stavu

V tejto časti sa budeme zameriavať na analýzu súčasného stavu v obci za oblasť zamestnanosti, oblasť vzdelávania a oblasť bývania. Tiež sme sa v tejto časti venovali socioekonomickej analýze a to: hospodárska a ekonomická situácia obce, zamestnanosť a vzdelanostná úroveň, ako aj na oblasť bývania.

Tabuľka č. 8: Oblasť zamestnanosť

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomickí y aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	nezamestnaných	veková kategória najviac ohrozená
Celkový počet	678	214	43	4	82	od 40 – 55 r
Nerómovia	521	200	34	3	20	od 40 – 55 r
Rómovia	157	14	9	1	52	od 40 – 55 r

(Okresný úrad, 2024, SODB, 2021)

Tabuľka č. 9: Oblasť zamestnanosť

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomickí y aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	nezamestnaných	veková kategória najviac ohrozená
Celkový počet	521	220	38	4	72	od 40 – 55 r
Nerómovia	396	118	29	3	10	od 40 – 55 r
Rómovia	125	102	9	1	62	od 40 – 55 r

(Vlastné spracovanie, 2024)

Podľa dostupných údajov z uvedeného zdroja v tabuľke č. 8 je nezamestnaných 82 ľudí, z toho je 20 nerómov, 52 rómov najviac vo vekovej kategórii od 40–55 rokov. V obci je registrovaných 43 SZČO, z toho je 9 rómov a 34 nerómov. V obci sú aj 4 s.r.o.

Tabuľka č. 10: Oblasť vzdelávania

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	20	58	187	169	109	13	43
Nerómovia							43
Rómovia							0

(SODB, 2021)

V dostupných zdrojoch sa nám nepodarilo zistiť presné merateľné ukazovatele, keďže to zdroj neuvádza a preto ich nemáme uvedené v tabuľke č. 10.

Podľa dostupných údajov v rámci sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 je v obci 329 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Pokiaľ ide o vzdelanostnú úroveň, so

základným vzdelaním je 269 obyvateľov, 327 so stredoškolským a 56 s vysokoškolským vzdelaním.

Tabuľka č. 11: Oblasť vzdelávania

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ z obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	24	32	176	20	44	2	40
Nerómovia	21	0	51	15	42	0	40
Rómovia	3	32	125	5	2	2	0

(Vlastné spracovanie, 2024)

V obci Skrabské sa nachádza Základná škola s Materskou školou. Zariadenie predškolskej výchovy navštevuje 24 detí z toho 3 deti z rómskej osady. Je to verejné školské zariadenie s celodennou starostlivosťou.

V obci je štátna základná škola pre prvý stupeň a súčasťou je aj školská jedáleň. Počet žiakov na ZŠ v Skrabskom v školskom roku 2023/2024 je spolu 32 žiakov. Základná škola pre druhý stupeň sa nachádza v najbližšej dedine Vyšný Žipov. Počet žiakov na ZŠ vo Vyšnom Žipove je spolu 176.

V rámci spolupráce so školou môžeme konštatovať, že záujem zo strany rodičov je veľmi nízky. Po rozhovore s riaditeľom základnej školy Skrabské sme zistili, že niektorí rodičia nie sú schopní platiť základné poplatky škole. Rovnaká situácia je aj v Základnej škole vo Vyšnom Žipove. Ročníky 5-9 sú vo Vyšnom Žipove, kde žiaci dochádzajú autobusmi. Zapájajú sa aj do určitých krúžkov, hlavne futbalového. Spolupráca so školou a rodičmi je veľmi slabá, pretože rodičia väčšinou nejavia záujem a tým pádom vzniká aj časté záškoláctvo, ktoré musíme riešiť v spolupráci so školou a obecným úradom. V našej obci sú dvaja rómsky študenti s vyšším odborným vzdelaním, SOŠ bez maturity navštevuje 20 študentov. Pri zisťovaní záujmu o doplnenie vzdelania sme sa v rómskej komunite nestretli so záujmom. Problematika vzdelávania sa javí ako prioritný kľúč k riešeniu

rôznorodých problémov súvisiacich so situáciou rómskej populácie. Celkovú sociálno-ekonomickú situáciu nesporne ovplyvňuje úroveň dosiahnutého vzdelania rómov v úzkom prepojení na možnosti ich uplatnenia sa na trhu práce.

Tabuľka č. 12: Oblasť bývania

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	194	1	2	20
Nerómovia	164	0	0	0
Rómovia	30	0	2	20

(Vlastné spracovanie, 2024)

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, ktorých počet je 184, z toho je 30 rómskych domov. V obci sa nachádzajú 1 obecný byt, ktorý však nie je obyvateľný. V obci sa nachádzajú aj nelegálne stavby (20), nakoľko pozemky pod rodinnými domami nie sú vysporiadané.

Tabuľka č.13: Oblasť bývania

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	184	1		
Nerómovia	154	0		
Rómovia	30	0		

(SODB, 2021)

V tabuľke č. 13 nemáme uvedené merateľné ukazovatele, pretože dostupný zdroj nimi nedisponoval a nikde v zdroji neboli uvedené.

3.2 Swot analýza

Cieľom tejto podkapitoly je zamerať sa na swot analýzy v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu. V swot analýze poukazujeme na silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré sme zistili na fokusových skupinách.

1. fokusová skupina (13. marca 2024):

Dňa 13. marca 2024 sa uskutočnilo stretnutie 1. fokusovej skupiny na ktorom sa diskutovalo o oblasti vzdelávania v našej obci. Všetky navrhnuté postrehy boli zapracované do swot analýzy. Na stretnutí sa zúčastnili členovia fokusovej skupiny, ktorí identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia vzdelávacieho systému. Na stretnutí sa venovala pozornosť všetkým týmto aspektom. Diskutovali sa možnosti na zlepšenie kvality vzdelávania v miestnych školách, podpora mimoškolských aktivít a kultúrnych podujatí o nedostatku priestorov k tráveniu voľného času detí a mládeže. Identifikovali sa potreby a príležitosti pre rozvoj a modernizáciu vzdelávacieho systému, udržateľnosť žiakov na školách – mentoring a iné. V závere členovia fokusovej skupiny navrhli niekoľko opatrení na zlepšenie aktuálnej situácie a zvýšenie kvality vzdelávania v obci. V rámci spoločenského života je v obci Skrabské zriadený DHZ a Ženská spevácka skupina „Skrabčanka“. Na obecnom úrade je zriadené Fitness centrum, ktoré môžu využívať všetci obyvatelia. Rómsku komunitu pravidelne navštevuje Apoštolská viera.

Pre mládež rozvojový tím zorganizoval krúžok, kde deti trávia svoj voľný čas výtvarnými, pohybovými a vzdelávacími aktivitami. Na krúžok šikovných rúk, ktorý vedie Rozvojová pracovníčka pre mládež chodia deti veľmi radi a aktívne sa zapájajú do činností. Taktiež Rozvojový tím realizuje „Mamikluby“. Čo sa týka priestoru, kde deti a mládež môžu realizovať svoje voľnočasové aktivity, tak obec nemá vytvorené centrum, kde by deti mohli tráviť voľný čas. Momentálne realizujeme voľnočasové aktivity v sále obecného úradu.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ VZDELÁVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS:

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Základná škola pre prvý stupeň - Materská škola - Asistenti v škole - Záujmové krúžky - Didaktické pomôcky v ZŠ - NP RT I. - Existencia MoaPS - Rastie vzdelanostná úroveň obyvateľstva - Dostatok kultúrnych podujatí - Posilňovňa - Kultúrny dom v dobrom technickom stave - Dobre fungujúci DHZ - Dobré vzťahy s okolitými obcami - 	<ul style="list-style-type: none"> - Záškoláctvo - Slabá disciplína rodičov - V obci chýba II. stupeň ZŠ - V obci chýba multifunkčné ihrisko, telocvičňa - Nízka vzdelanostná úroveň Rómov - Málo aktívnych ľudí v obci - Úbytok detí v ZŠ - Nedostatočná mimoškolská činnosť - Nízka vzdelanostná úroveň u Rómov
<i>príležitosti</i>	<i>ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Výzva na ihrisko - Získanie finančných prostriedkov z iných fondov, dotácií - Rekonštrukcia ZŠ – čiastočná - Legislatívna i finančná podpora nových foriem sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny - Vytváranie partnerstiev susedných obcí - Obecná knižnica/školská knižnica - Rekonštrukcia starej školy 	<ul style="list-style-type: none"> - Časté a nekoncepčné legislatívne zmeny – zákon o sociálnych službách a i. - Odchod mladých z regiónu - Dôsledky zmeny klímy – prinášajúce ohrozenia - Nová reforma školstva - Zlý systém pri neúčasti na vyučovaní - Neprístupnosť do domácnosti - Nezodpovednosť občanov

<ul style="list-style-type: none"> - Školský klub 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok finančných zdrojov - Vplyv a prepojenie sociálno-ekonomickú úroveň rodín na dosiahnutý stupeň vzdelania rómskych detí a mládeže
--	---

(Vlastné spracovanie, 2024)

Oblasť zamestnania

Na druhom fokusovom stretnutí, ktoré sa konalo 20.03.2024 sme sa zamerali na problematiku zamestnanosti a spoločne s členmi fokusovej skupiny sme preberali silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. V rámci zamestnateľnosti môžeme konštatovať, že silnou stránkou obce sú predovšetkým projekty do ktorých je obec zapojená a ktoré vytvárajú pracovné miesta pre obyvateľov obce. Osobitná pozornosť sa venovala otázkam protirómskeho rasizmu, kde sa diskutovali aktuálne problémy a hľadali sa riešenia na zlepšenie situácie.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ ZAMESTNANIA A PROTIRÓMSKY RASISZMUS

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> -Zlepšenie bývania -MOaPS, aktivačné práce -Fungujúce podnikateľské prevádzky: <ul style="list-style-type: none"> – pneuservis, Coop jednota, U MAŤKY - SZČO v obci, Bukocil – firma zaoberajúca sa spracovaním drevnej hmoty -Blízkosť okresného mesta VT, -Záujem o rekvalifikačné kurzy / vzv, sbs, šička/, 	<ul style="list-style-type: none"> -Málo pracovných príležitostí v obci a okolí -Málo väčších zamestnávateľov v regióne, -Nízke platové ohodnotenie voči štátnym sociálnym dávkam -Nízky záujem o dokončenie vzdelania, -Nízka vzdelanostná úroveň -Neukončená SŠ -Neumiestniteľnosť na trhu práce -Pasivita, ľahostajnosť -Chýbajúca prax a pracovné skúsenosti

	<ul style="list-style-type: none"> - Slabá príprava pre trh práce -Práca na čierno -Poloha obce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> -Príchod investora vytvárajúceho pracovné miesta do blízkeho mesta VT, -Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti, -Záujem samosprávy o zapájanie sa do rôznych projektov (MoaPS), -Možnosti vytvorenia pracovných príležitostí cez projekty z ÚPSVaR VT, -Sociálny podnik, -Národný projekt rozvojové tímy I., -Sezónne práce v obci -Obecné pomocné práce pre seniorov -PUPN 	<ul style="list-style-type: none"> -Nezodpovednosť občanov -Legislatíva, ktorá sťažuje podnikanie veľkých podnikov i SZČO -Daňová a odvodová politika zaťažujúca podnikateľský sektor -Celková negatívna ekonomická situácia v regióne, -Diskriminácia na trhu práce - pôvod udržateľnosť zamestnávajúce lacnej pracovnej sily v blízkyh fabrikách -Zvyšujúca inflácia -Pracovné návyky

(Vlastné spracovanie, 2024)

Oblasť bývania

Dňa 24. apríla 2024 sa konalo stretnutie ďalšej fokusovej skupiny, na ktorom sa diskutovalo o otázkach bývania a protirómskeho rasizmu, technickej infraštruktúry a životného prostredia v našej obci. Členovia fokusovej skupiny identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v tejto oblasti. Prediskutovali sa aktuálne problémy týkajúce sa dostupnosti a kvality bývania v obci. Analýzovali sa možnosti na zlepšenie bytovej situácie, vrátane výstavby nových bytov a výstavby chodníkov a cestnej komunikácie, výstavby kanalizácie ako aj vysporiadanie vlastníckych vťahov k pozemkom. Identifikovali sa potreby pre sociálne bývanie a možnosti pre získanie finančných prostriedkov na podporu týchto projektov. Tieto informácie boli zaznamenané počas diskusie a budú slúžiť ako základ

pre ďalšie kroky a opatrenia na zlepšenie podmienok bývania v obci. Každé z týchto stretnutí prinieslo hodnotné poznatky a návrhy, ktoré sú zapracované do strategického dokumentu obce. Tým sa zabezpečí, že budúce plány a projekty budú reflektovať potreby obyvateľov obce. Na FS aj mapovaním sme zistili, že hlavná cesta okolo rómskej osady je vyasfaltovaná, žiaľ prístupové cesty k domom sú v dezolátnom stave. V nepriaznivom počasí sú plné vody, a blata, v zime je tam ľad. Kanalizácia sa v obci nenachádza. Starosta obce plánuje jej výstavbu v prípade finančnej pomoci. Domy v osade sú postavené na obecných pozemkoch časť domov je postavená aj na súkromných pozemkoch. Nutnosťou je vysporiadanie pozemkov aj pod obydliami. Vybavenosť domácnosti je nedostatočná. Väčšina obyvateľov komunity perie ručne a niesú napojení na verejný vodovod.

V obci sa TKO, plasty a sklo vyváža v smetných nádobách, žiaľ niektoré viacčlenné rodiny nemajú kúpené smetné nádoby a preto sa v obci vytvárajú nelegálne skládky. Keďže sa v obci nenachádzajú zdravé regiony, RT realizuje aktivity, ktorých cieľom je osвета proti šíreniu pedikulózy a šíreniu nebezpečných chorôb.

SWOT ANALÝZA OBLASŤ BÝVANIA A PROTIRÓMSKY RASIZMUS

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> -Prostredie (nízka hlučnosť, čistý vzduch) - Škola, škôlka v obci - Potraviny v obci - Lom - Vzájomná spolupráca -Historická obec – cementáreň, pálenica, sklárne, kláštor -Vybudované telekomunikačné siete, -Obec je plynofikovaná, -Vybudované elektrické rozvody, -Verejné osvetlenie, -Verejný rozhlas, -Dostupnosť internetu, 	<ul style="list-style-type: none"> -Nelegálne stavby v osade -Slabé, nepostačujúce autobusové spojenia, -Absencia bývania pre mladých, -Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k pozemkom, -Viacgeneračné bývanie, -Nizky rozpočet obce, -Nedostatočná platobná disciplína voči obci -tko, dane, -Absencia verejného vodovodu a kanalizácie, -Žiadne chodníky v obci -Absencia čistička odpadových vôd (ČOV)

<ul style="list-style-type: none"> -Kamerový systém, -Kostol, fara, dom smútku -Odvoz a likvidácia TKO podľa platnej legislatívy, -Odstaňovanie čiernych -Blízkosť vodnej nádrže Domaša, -Pekné a čisté prírodné prostredie obce a okolia, -Blízkosť okresného mesta VT, 	<ul style="list-style-type: none"> -Nízka uvedomelosť ohľadom separácie a recyklácie odpadu, -Existencia čiernych skládok -Sociálny podnik, -Absencia zdravotníckeho zariadenia, ambulacie všeobecného lekára a stomatóloga
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> -Externá finančná podpora -Partnerstvo – spolupráca s mimovládami organizáciami v oblasti životného prostredia, -Zberný dvor -Zapojenie sa do investičných projektov -Spoločné riešenia problémových oblastí na úrovni mikroregiónu, -Možnosť získania a čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov, -Výstavba bytov nižšieho štandardu, -Vybudovanie verejného vodovodu a kanalizácie cez ÚSVRK SR, -Vybudovanie čističky odpadových vôd, -Možnosť vysporiadania pozemkov, - Častejší vývoz odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> -Legislatíva zaťažujúca obce -Neschopnosť platiť TKO -Výskyt chorôb, hlodavcov -Vznik sociálno-patologických javov -Drobná kriminalita -Vysoká miera inflácie v krajine -Devastácia životného prostredia -Nedostatok financií -Znečistenie potoka -Nezdravý životný štýl -Zasypanie kanála v osade -Zasypanie studne v osade

(Vlastné spracovanie, 2024)

4 STRATEGICKÁ ČASŤ – VÍZIA, CIELE A PRIORITY

Po analyzovaní územia je na rade tvorba vízií, tzv. popis ideálneho výsledného stavu rozvoja obce. Vízia je najvšeobecnejšia definícia rozvoja obce a je podkladom pre stanovenie špecifických cieľov a následne priorít.

4.1 Vízia obce Skrabské v roku 2030

„Obec Skrabské je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Obec Skrabské s uspokojivým stavom technickej infraštruktúry, s možnosťami adekvátneho bývania a vysporiadanými pozemkami bez nelegálnych skládok s vytvorenými podmienkami pre športovú a kultúrnu činnosť. Kompletná kanalizácia je zavedená v celej obci. V obci sa nachádza zberný dvor, čím sa zabezpečil poriadok a čistota v obci“.

„Úroveň vzdelania je na vysokej úrovni a väčšinová časť obyvateľstva má vyštudované minimálne stredné odborné školy. Obyvatelia obce sú aktívni a pravidelne sa zúčastňujú na športových a kultúrnych podujatiach. Vzťahy medzi Rómami a Nerómami sú pozitívne a svoj voľný čas trávia spoločne na multifunkčnom ihrisku. V obci sú zabezpečené voľnočasové aktivity pre rodiny s deťmi, pre mládež a takisto aj pre seniorov“.

4.2. Ciele obce Skrabské

V tejto podkapitole sa zameriavame na hlavné a špecifické ciele obce Skrabské. Prostredníctvom týchto cieľov dokážeme v obci zabezpečiť lepší život obyvateľom. Prioritne sme sa zamerali na oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a infraštruktúry a protirómskeho rasizmu.

Tabuľka č. 14: Hlavné ciele a špecifické ciele obce

Ciele obce Skrabské			
Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie Infraštruktúra,
Hlavné ciele	1. Zvýšiť zamestnanosť a zamestnateľnosť v obci Skrabské.	2. Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb a zvýšiť vzdelanostnú úroveň obyvateľov.	3. Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci
Špecifické ciele	1.1 Záujem samosprávy zapájať sa do vytvárania pracovných príležitostí cez ÚPSVR VT	2.1. Zabezpečiť vytvorenie školského klubu pre deti a mládež	3.1. Výstavba kanalizácie.
	1.2 Podpora vytvárania pracovných miest umožňujúca zamestnať 5% obyvateľstva obce.	2.2 Zníženie sociálno patologických javov u detí a mládeže prostredníctvom preventívnych aktivít.	3.2 Vybudovanie zberného dvora v obci Skrabské.
	1.3 Zabezpečiť rekvalifikačné kurzy	2.3. Zabezpečiť obecnú knižnicu pre obyvateľov obce do roku 2030.	3.3 Vysporiadanie pozemkov v rómskej osade do roku 2030.
	1.4 Poskytnutie pracovného poradenstva RT.	2.4. Modernizácia kuchyne v ZŠ a MŠ	3.4 Odstániť nelegálnej skládky

		Skrabské do roku 2030.	pri rómskej osade do roku 2030.
		2.5 Modernizácia a rozšírenie MŠ a ZŠ	3.5 Vybudovanie domov nižšieho štandardu
			3.6 Vybudovanie multifunkčného ihriska

(Vlastné spracovanie, 2024)

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ – OPATRENIA A PLÁNOVANÉ PROJEKTY

Programová časť RPO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít obce vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja na roky 2024-2030.

5.1 Prierezové opatrenia

Zabezpečenie participatívneho procesu rómov aj nerómov je zohľadnené nielen pri tvorbe, ale bude súčasťou aj pri implementácii rozvojového plánu. Súčasťou podpory bude poskytovanie poradenských a sociálnych služieb na podporu integrácie a sociálneho začleňovania rómskych rodín. Rozvojový tím plánuje aj spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami, medzinárodnými inštitúciami a inými aktérmi na zdieľanie osvedčených postupov a zdrojov.

Implementácia týchto opatrení by mohla viesť k zlepšeniu životných podmienok a posilneniu sociálneho zahrňovania v obciach, kde žijú rómovia aj nerómovia. Je dôležité mať na pamäti, že tento proces bude vyžadovať dlhodobú a trvalú angažovanosť od všetkých zainteresovaných strán.

Tabuľka č.15: Prioritné oblasti a opatrenia

Prioritné oblasti a opatrenia		
PO O1	PO O2	PO O3
Prioritná oblasť 1 ZAMESTNANOSŤ	Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE	Prioritná oblasť 3 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenia 1.1 Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti	Opatrenie 2.1 Vybudovanie školského klubu pre deti a mládež	Opatrenie 3.1 Výstavba kanalizácie a ČOV
Opatrenia 1.2 Zapojenosť samosprávy do projektov zameraných na pomáhajúce profesie	Opatrenie 2.2 Poskytovanie aktivít RPM zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov	Opatrenie 3.2 Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov
Opatrenia 1.3 Sociálny podnik	Opatrenie 2.3 Vybudovanie obecnej knižnice dostupnú pre všetkých obyvateľov obce	Opatrenie 3.3 Vysporiadanie pozemkov v obci a v rómskej osade
Opatrenia 1.4 Spolupráca s ÚPSVaR	Opatrenie 2.4 Modernizácia a zvýšenie kapacity MŠ a ZŠ	Opatrenie 3.4 Investície do odstránenia nelegálnych skládok v obci a osвета v oblasti separácie a recyklácie odpadu
Opatrenia 1.5 Poskytovanie aktivít Rozvojovým tímom	Opatrenie 2.5 Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov a dotácií	Opatrenie 3.5 Zabezpečenie multifunkčného ihriska

(Vlastné spracovanie, 2024)

5.2 Plánované projekty

V tejto časti podkapitoly sa zameriavame na projekty, ktoré by sme v obci chceli realizovať na roky 2024-2030. S realizovanými projektmi by sme chceli skvalitniť život občanov v obci.

Tabuľka č. 16: Projekty obce

A) OBLASŤ VZDELÁVANIA	Zdroj financovania
A.1 Výstavba detského ihriska	Okresný úrad Vranov nad Topľou
A.2 Výstavba multifunkčného ihriska	Ministerstvo cestovného ruchu a športu
A.3 Zriadenie a vybavenie posilňovne	ÚSVRK
A.4 Zriadenie Obecnej knižnice	MŠ SR
A.6 Zriadenie Školského klubu	MŠ SR
B) OBLASŤ BÝVANIA	
B.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci	ÚSVRK
B.2 Chodníky – výstavba a rekonštrukcia	ÚSVRK
B.3 Rekonštrukcia kuchyne	Úrad vlády Ministerstvo financií
B.4 Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	ÚSVRK
B.5 Oprava miestnej komunikácie a mostov	ÚSVRK
B.6 Výstavba komunitného centra	ÚSVRK
B.7 Odstránenie nelegálnych skládok pri rómskej osade	ÚSVRK
B.8 Úprava verejného priestranstva	ÚSVRK

B.9 Zakúpenie komunálnej techniky	ÚSVRK
B.10 Zberný dvor	ÚSVRK
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI	
C.1. Miestne občianske a preventívne služby	ÚSVRK
C.2. Národný projekt Rozvojové tímy I.	ÚSVRK

(PRO 2017-2026)

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

V tejto kapitole sa zameriavame na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie rozvojového plánu obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia tohto rozvojového plánu obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov.

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

V tejto podkapitole sa budeme venovať subjektom, ktorí budú napomocní pri realizovaní aktivít rozvojového plánu obce Skrabské a taktiež našim cieľom je zamerať sa na popis postupov organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia realizácie.

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, základná škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými má obec zmluvu (na základe VO alebo priamym zadaním),
- vlastníci hnuťného i nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny, občianske združenia, neziskové organizácie (napr. MAS) so sídlom alebo prevádzkou v obci, s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- donori a poskytovatelia grantov, dotácií, darov.

Úlohy uvedených partnerov vychádzajú z príslušnej legislatívy, uzatvorených zmlúv i dohodnutých záväzkov v rámci jednotlivých aktivít RPO.

Realizácia Rozvojového plánu obce začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce,

2. každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO,
3. schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce,
4. schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy,
5. rozhoduje o zmenách a aktualizáciách RPO v spolupráci s ÚSVRK SR,
6. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. podpisuje uznesenie o schválení (i o aktualizácii) RPO,
2. riadi proces realizácie RPO,
3. vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné),
4. spolupracuje s externými subjektami,
5. zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania,
6. komunikuje s partnermi RPO, ktorými sú na národnej úrovni ÚSVRK SR, krajskej VÚC a miestnej úrovni predovšetkým vzdelávacie inštitúcie, spolky, aktivisti a na regionálnej úrovni relevantné inštitúcie,
7. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. zabezpečuje inštitucionálnaadministratívne veci týkajúce sa plnenia RPO,
2. okrem prípadov, kedy budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

6.2. Finančný plán

V tejto podkapitole sa zameriavame na indikatívny finančný plán, ktorý je zameraný na celú realizáciu rozvojového plánu obce. Tento finančný plán sme spracovali na základe komunikácie s vedením obce. Nasledujúca tabuľka nám poukazuje na finančné prostriedky, ktoré sú potrebné a nevyhnutné k realizácii RPO.

Tabuľka č. 17: Finančný plán realizácie RPO

A) OBLASŤ VZDELÁVANIA a PRR	
A1) Podporiť rozvoj komunitného života obce v oblasti sociálnej, školstva, spoločenského života a športu pre obyvateľov obce	140 000,00 €
A2) Poskytnutie dodatočných podporných služieb pre rómskych študentov, vrátane jazykových kurzov a tútorov	5500,00 €
B) OBLASŤ BÝVANIA a PRR	
B1) Podpora bývania zabezpečiť kompletnú a kvalitnú technickú a dopravnú infraštruktúru na území obce	6 650 000,00 €
Vybudovanie kanalizácie a ČOV	5 000 000,00 €
Vybudovanie zberného dvora	300 000,00 €
Odstránenie nelegálnej skládky	50 000,00 €
Vybudovanie domov nižšieho štandardu	450 000,00 €
Vybudovanie multifunkčného ihriska	120 000,00 €
Rekonštrukcia mostov a ciest	700 000,00 €
B2) Zlepšiť stav životného prostredia v obci	30 000,00 €
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI A ZAMESTNATEĽNOSTI a PRR	
C1) Zabezpečenie pomáhajúcich profesií počas celého obdobia MOaPS	161 425,80 €
C2) Zabezpečenie pomáhajúcich profesií počas celého obdobia NP RT I.	80 000,00 €

SPOLU	7 036 925,80 €
--------------	-----------------------

(Vlastné spracovanie, 2024)

7 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

RPO Skrabské je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Skrabské, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO Skrabské bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod.

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný odpočet a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z plánu hodnotenia a monitorovania.

Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

Monitorovanie sa realizuje priebežne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci s ÚSVRK sa aktualizuje v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31.5. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú vypracuje RT a predkladá starostovi na vedomie. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva rozvojový tím obce a predkladá vedeniu obce.

ZÁVER

Pri tvorbe Rozvojového plánu obce sme sa zamerali na 4 hlavné témy v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a prierezovo protirómskeho rasizmu, v ktorých sme prostredníctvom mapovania videli najväčšie problémy. Rozvojový plán obce je dôležitým dokumentom, ktorý určuje priority rozvoja obce. Analýzou a mapovaním problémov v obci sme zistili, že nevyhnutným a najdôležitejším krokom je vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci, ktorá zabezpečí a skvalitní život občanov v obci Skrabské. Na príprave RPO sa podieľali zástupcovia rôznych organizácií, ktorí boli vybraní starostom obce a zúčastňovali sa komunitných fór a pravidelných fókusových stretnutí. Spoločne s účastníkmi sme na stretnutiach identifikovali najzávažnejšie problémy a nedostatky v obci. Výsledkom týchto stretnutí bola SWOT analýza, ktorá nám pomohla pri vytváraní Rozvojového plánu obce. Súčasťou SWOT analýz boli silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré nám pomohli pri vytýčení hlavnej vízie obce Skrabské v roku 2030.

Rozvojový plán obce pozostával taktiež z programovej časti, ktorá obsahovala podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike. Dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou tvorby rozvojového plánu je aj finančný plán, ktorý predstavuje investície a výdavky na rozvoj a podporu obce Skrabské.

Veríme, že RPO bude prínosom pre obec Skrabské a umožní podporu a budúci rast obce a tým prispeje k skvalitneniu života občanov. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na tvorbe a budúcej realizácii RPO.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ARK 2013 - Atlas rómskych komunít 2013

ARK 2019 - Atlas rómskych komunít 2019 alebo neskoršie aktualizácie (najbližšia plánovaná v roku 2024)

č.- číslo

ČOV - Čistička odpadových vôd

CT - Cestujúci tím

DHZ – Dobrovoľný hasičský zbor

EŠIF - Európskych štrukturálnych a investičných fondov

EÚ - Európska únia

FS - Fokusová skupina

KF - Komunitné fórum

m n. m. - metre nad morom

MDD - Medzinárodný deň detí

MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby

MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby

MŠ -Materská škola

MVO - Mimovládne organizácie

NP RT I. - Narodný projekt rozvojové tímy

OGA - Odborný garant aktivít

POO - Plán obnovy a odolnosti SR

PRO/PHRSR - Program rozvoja obce/Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

PRR - Protirómsky rasizmus

PSK - Program Slovensko

PSK - Program Slovensko

resp. respektíve

RPB - Rozvojový pracovník

RPM – Rozvojový pracovník pre mládež

RPO – Rozvojový plán obce

RPP - Rozvojový pracovník plánovania

RPPP - Rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo

RT – Rozvojový tím

s.r.o. - Spoločnosť s ručením obmedzením

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

SOŠ - Stredná odborná škola

SP - Sociálny pracovník

ŠR - Štátny rozpočet

SWOT - Silné stránky (**S**trengths), Slabé stránky (**W**eaknesses), Príležitosti (**O**pportunities),
Ohrozenia (**T**hreats)

SZČO - Samostatne zárobkovo činná osoba

TKO - Tuhý komunálny odpad

ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

VO - Verejné obstarávanie

VÚC - Vyšší územný celok

Z. z. - Zbierka zákonov

ŽP – Životné prostredie

ZŠ - Základná škola

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

DVORJAK, Michal a kol., 2017. *Program rozvoja obce Skrabské na roky 2017-2026.*

KONYA, Peter a kol., 2002. *Dejiny Skrabského.* ISBN 80-968312-5-9.

MDVRR, 2015. *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC.* Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015

PHSR, 2019. *Prešovského samosprávneho kraja 2020-2030.*

SODB, 2021 - *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov k 2021.* Dostupné z: <https://www.scitanie.sk/>

Stratégia, 2030. *Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030.* Dostupné z: <https://romovia.vlada.gov.sk/strategie/strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030/?csrt=5192585116727383261>

Quo vadis, Romale?" - *analyticko-strategický dokument o rómskych komunitách na území PSK.* Dostupné z: <https://psk.sk/domov/samosprava/vyzvy-granty-a-dotacie/nove-programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030/>

Internetové zdroje:

<https://obecskrabske.sk/>

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/>

https://www.upsvr.gov.sk/vt.html?page_id=240936

PRÍLOHY

Príloha č.1 Spracovatelia Rozvojového plánu obce Skrabské 2024 – 2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Skrabské		
p. č.	titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	Mária Janočková, Zuzana Janičová, Nikola Ličartovská	spracovateľ mapovania
2.	Agáta Kachmanová, Amália Jurov, Nikola Bogárová	spracovateľ mapovania
3.	Emil Rybnický	spracovateľ projektového portfólia
4.	Mgr. Katarína Husivargová Mgr. Mária Švecová	spracovateľ ostatných častí dokumentu
6.	PhDr. Slavka Chovancová	facilitator
7.	Mgr. Mária Švecová	pomocný facilitátor
8.	Mgr. Rastislav Zubaj	konzultant, člen cestujúceho tímu
9.	Mgr. Nicole Fuchsová	konzultant, odborný garant aktivít
10.	Mgr. Roman Huňák	konzultant, člen cestujúceho tímu
11.	PhDr. Slavka Chovancová	konzultant, regionálny koordinátor

SCHVÁLENIE RPO OBECNÝM ZASTUPITEĽSTVOM

Tento Rozvojový plán obce vzniká v rámci národného projektu Rozvojové tímy I. z iniciatívy ÚV SR/ÚSVRK a členov Rozvojového tímu obce. Rozvojový plán obce je spracovaný komunitným tímom spôsobom so zapojením občanov celej sídelnej komunity vrátane občanov z MRK, zástupcov samosprávy, podnikateľov, občianskeho mimovládneho sektora a ďalších dôležitých aktérov obce (zoznám členov fókusovej skupiny). Rozvojový plán obce vychádza z analýzy silných a slabých stránok obce, identifikovaných problémov, príležitosti a stanovenia priorít.

Počet stretnutí 4.

Z každého stretnutia bol vypracovaný zápis vrátane prezenčnej listiny.

Dokument bol riadne schválený dňa 19.06.2024

Proti prijatie hlasovalo: 0

Zdržali sa hlasovania: 0

Rozvojový plán obce je zverejnený na internetových stránkach obce.